

Pacemakerimplantatie

Binnenkort wordt bij u een pacemaker geïmplantéerd. In deze folder informeren wij u en uw naasten graag over de gang van zaken bij een pacemakerimplantatie. Voor specifieke informatie over de pacemaker verwijzen wij u naar de brochure van de Nederlandse Hartstichting (www.hartstichting.nl).

Implantatie van een pacemaker

Een pacemakersysteem bestaat uit een pacemakergenerator (kleine metalen box) en één, twee of drie pacemakerdraden (leads). Een pacemaker beoordeelt uw hartritme en 'helpt' uw hart zo nodig, zodat uw hartritme bijvoorbeeld niet te traag wordt.

Het plaatsen van de pacemaker (implantatie) wordt in de angiokamer op de röntgenafdeling uitgevoerd. De ingreep vindt plaats onder plaatselijke verdoving.

Vorbereiding

U mag 's morgens normaal ontbijten.

U wordt verzocht **sieraden** en waardevolle spullen zo veel mogelijk thuis te laten.

Bril, lenzen, gebit, hoortoestel

- Draagt u een bril, dan mag u deze ophouden.
- Draagt u contactlenzen, geef dit dan door aan de verpleegkundige.
- Een gebitsprothese mag worden ingehouden.
- Een hoortoestel mag u inhouden.

De dag van de ingreep

U wordt 2 dagen opgenomen op de verpleegafdeling Cardiologie. De verpleegkundigen van de afdeling informeren u over de gang van zaken. Bij hen kunt u ook met vragen terecht. Er wordt een ECG (hartfilm) gemaakt en bloed geprikt. U krijgt op de afdeling een infuus met antibiotica.

Na deze voorbereidingen wordt u met het bed naar de angiokamer gebracht. Hoe laat u aan de beurt bent, kan verschillen door spoed.

De ingreep

Na het bespreken van een vragenlijst, vragen wij u op de onderzoekstafel te gaan liggen. We sluiten de ECG-monitor, bloeddrukmeter en saturatiemeter (zuurstofgehalte) aan.

Een kleine hoeveelheid contrastmiddel wordt via uw infuus ingespoten. Er wordt een röntgenopname gemaakt van de aders die vanuit uw arm naar uw hart lopen. De cardioloog kan zo de precieze plek en doorgankelijkheid bepalen van uw aders.

Dan wordt het bovenste gedeelte van uw borstkas gedesinfecteerd met alcohol. Hierna wordt het gebied met steriele doeken bedekt. Uw hoofd blijft hierbij vrij.

Mocht u pijn voelen tijdens de ingreep, laat het weten. Er kan extra verdoving worden gegeven.

Belangrijk is dat u uw handen naast het lichaam laat liggen vanaf het moment dat er gedesinfecteerd wordt tot het einde van de behandeling.

Er zijn twee manieren om de pacemaker te implanteren. Dit bepaalt de cardioloog.

Manier 1

De plaats waar de pacemaker wordt ingebracht, wordt lokaal verdoofd.

De arts maakt een snee en gaat onder de huid op zoek naar de ader waardoor de pacemakerdraden worden geplaatst. Als deze ader is gevonden, wordt er een introducer geplaatst en hierdoor de pacemakerdraad. Met het röntgenapparaat kunnen we de locatie van de pacemakerdraad bepalen. Door de pacemakertehnicus wordt de draad getest. Als deze test goed verlopen, de draad ligt op een juiste plek, wordt de introducer verwijderd en de pacemakerdraad vastgehecht.

Afhankelijk van uw type pacemaker herhaalt bovenstaande zich. Wanneer de pacemakerdraden goed geplaatst en vastgehecht zijn, wordt een holte (pocket) gemaakt onder de huid waar de pacemaker wordt geplaatst. Dan worden de pacemakerdraden aangesloten aan de pacemaker en onder de huid geplaatst. De onderhuid en bovenhuid worden gehecht. Tot slot wordt de wond voorzien van een pleister.

Manier 2

De plaats waar de pacemaker wordt ingebracht, wordt lokaal verdoofd.

De arts prikt de ader aan met een naald en brengt een tijdelijk voerdraadje in de ader. Afhankelijk van uw type pacemaker wordt dit 2 keer gedaan. Daarna maakt de arts een holte onder de huid (pocket) waar de pacemaker in komt te liggen. Dan wordt er een introducer geplaatst in de ader en een pacemakerdraad ingebracht. Met het röntgenapparaat kan de locatie worden bepaald. De pacemakertehnicus test de draad. Als deze test goed verloopt, wordt de introducer verwijderd en de draad vastgehecht. Afhankelijk van uw type pacemaker wordt een tweede pacemakerdraad geplaatst. Dan worden de pacemakerdraden aangesloten aan de pacemaker en deze wordt onder de huid geplaatst. De onderhuid en bovenhuid worden gehecht. Tot slot wordt de wond voorzien van een pleister.

Na de ingreep

Na afloop van de ingreep gaat u weer terug naar de verpleegafdeling. De verpleegkundige sluit een kastje bij u aan dat uw hartritme nog een aantal uren in de gaten houdt. Ook wordt een ECG gemaakt. De dag na de ingreep wordt er een longfoto gemaakt en controleert de pacemakertehnicus de werking en instellingen van de pacemaker.

Bij deze controle krijgt u ook een pacemakerregistratiekaart. Draag deze registratiekaart altijd bij u, zodat u deze bij noodsituaties aan de hulpverlener kunt geven.

Meestal mag u de dag na de implantatie met ontslag.

De eerste dagen na de implantatie doet u rustig aan met uw arm aan de kant waar de pacemaker zit, zodat de pacemakerdraad(en) niet kan verschuiven. Vooral strekbewegingen boven uw hoofd (bijvoorbeeld iets uit een hoog kastje pakken of de was ophangen) kunt u de eerste 10 dagen het beste vermijden. Daarom krijgt u de eerste dagen een mitella om.

Nazorg bij ontslag

De wond van de pacemaker moet u 14 dagen droog houden. Bij het douchen kunt u deze afplakken met een waterafstotende pleister. Baden of zwemmen mag u 14 dagen niet doen!

De hechtingen lossen vanzelf op.

Tandarts informeren

In de tandartspraktijk worden een groot aantal elektrische apparaten gebruikt die potentieel kunnen fungeren als bron van lichte of matige elektromagnetische velden. Sommige apparaten kunnen de werking van de pacemaker verstoren. Informeer daarom uw tandarts dat u een pacemaker heeft.

Magnetische velden/elektrische apparatuur kunnen stoorsignalen veroorzaken, waardoor de werking van de pacemaker tijdelijk verstoord is. Huishoudelijke apparatuur geven vaak geen probleem, in tegenstelling tot industriële apparaten.

Mobiele telefoon kan storing veroorzaken als deze in de borstzak van de blouse zit op de plaats van de pacemaker.

Houd altijd minimaal 15 cm afstand tussen uw mobiel en de pacemaker.

Vliegveldpoortjes

Reizen met een pacemaker is geen probleem. Neem altijd de ID van de pacemaker mee op reis. In principe kunt u door de detectiepoortjes lopen. Loop er dan op een vlotte manier doorheen. U bent niet verplicht deze poortjes te passeren. Het is ook mogelijk om handmatig gescand te worden. Zorg dan dat de scanner NIET op de pacemaker wordt geplaatst.

Autorijden

We adviseren om tot 14 dagen na implantatie geen auto, motor, of vrachtwagen te rijden. U mag ervoor kiezen om de implantatie te melden bij het CBR. Kijk voor meer informatie op www.stin.nl.

Pijnklachten

Bij pijn kunt u paracetamol nemen 8x 500 mg per dag. Maximaal 2 stuks van 500 mg met tussentijd van 4 uur.

Wond

Neem contact op met uw huisarts bij roodheid, zwelling, warmte en ernstige pijnklachten. Ook na het ontslag is het verstandig nog een week of drie rustig aan te doen met de arm aan de kant waar de pacemaker is geïmplanteed. Op deze manier groeien de pacemakerdraden ook goed vast.

Eén of twee maanden na implantatie wordt de pacemaker weer gecontroleerd. Daarna varieert de tijd tussen de controles van 6 tot 12 maanden.

Voor de controles hoeft u zelf geen afspraken te maken, deze worden voor u gemaakt. De afspraken worden samen met de cardioloog gemaakt. U meldt zich voor elke controle aan bij de aanmeldzuil in de centrale hal van het ziekenhuis met een geldig legitimatiebewijs. Vandaar uit gaat u naar de hartfunctieafdeling. Aansluitend gaat u naar de poli van uw cardioloog.

Heeft u verder nog vragen, neem dan gerust contact op.

Het Pacemakerteam
Tel. (0475) 38 31 57

Laurentius Ziekenhuis
Mgr. Driessenstraat 6
(hoofdingang bereikbaar via de Oranjelaan)
6043 CV Roermond
www.lzr.nl

Patiëntencommunicatie Laurentius Ziekenhuis
34277410 - Cardiologie - augustus 2022